

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Warszawa, Widok 10 (parter)

Posiedzenie plenarne Zarządu Głównego P.T.K.

W dniu 24 listopada 1946 roku odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie Zarządu Głównego P. T. K., na które przybyli: Zygm. Beczkowicz — prezes, J. Kołodziejczyk — v. prezes, Wł. Gruszczyński — skarbnik, W. Maliszewski — zast. skarbnika, K. Staszewski — sekretarz, J. Jaroszowa — zast. sekretarza, dr. R. Fleszarowa, dr. M. Orłowicz, dyr. St. Tazbir, mgr. J. Bohucki - Olsztyn, prof. M. Morelowski — Lublin, E. Dzierożyński — Białystok, dr. Cz. Nieduszyński — Bydgoszcz, E. Massalski — Kielce, dr. Medwecki — Kraków, mgr. M. Suboczowa — Katowice, L. Ostaszewski — Gdańsk, B. Terlikowska — Gdańsk, J. Błoński — Toruń, inż. St. Twardo — Szczecin, mgr. Fr. Jaśkowiak — Poznań, M. Izidorczyk — Łódź.

Nieobecność usprawiedliwili dyr. prof. Lorenc, prof. L. Węgrzynowicz, Wł. Ferenc, prof. Antoniewicz W., prof. St. Malkowski, red. St. Lenartowicz.

Obrazy Zarządu trwały od godz. 10 do 19-ej bez przerwy. Zarząd wysłuchiwał sprawozdania z działalności Prezydium, które mogło się wykazać licznymi pozycjami wyników swej pracy, wysłuchano też sprawozdania finansowego za miniony rok działalności, po czym przedstawiciele reprezentowanych Oddziałów okręgowych składali sprawozdania z działalności na swych terenach. Sprawozdania te ujawniły pokaźny dorobek komórek Towarzystwa w ciągu pierwszego roku działalności. Wszędzie odbywa się szkolenie przewodników krajoznawczych. Szkołą się również przewodników, rekrutujących się z młodzieży dla wycieczek szkolnych i młodzieżowych. Istnieje cały szereg zorganizowanych biur turystycznych, organizuje się liczne wycieczki bliższe i dalsze, odczyty, pogadanki radiowe, przygotowuje do druku wydawnictwa, tworzy biblioteki, zbiory map. We wszystkich niemal okręgach powstały komisje Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K., które prowadzą własną akcję. Szczegóły liczbowe tych sprawozdań podane zostaną w rocznym sprawozdaniu z działalności P. T. K. Prezes P. T. K. p. Z. Beczkowicz z żywym zadowoleniem stwierdził dużą żywotność Towarzystwa, duży dorobek naszych prac, prowadzonych w tak trudnych warunkach. Dr. Mieczysław Orłowicz zaznaczył, że jeżeli zsumujemy wyniki prac Zarządu Głównego i poszczególnych Oddziałów, możemy stwierdzić, że wyniki te są poważne i uprawniają Polskie Towarzystwo Krajoznawcze do podjęcia nowych zadań, których wiele stoi jeszcze przed nami.

Po zaaprobowaniu złożonych sprawozdań Zarząd przyjął Regulamin Okręgów P. T. K., a na podstawie referatu K. Staszewskiego i dr. M. Orłowicza ustalił dalszy plan rozwoju organizacyjnego P. T. K.

Zarząd uznał za sprawę dojrzałą powołanie Zarządów Okręgowych, które swą działalność oprą na uchwalonym regulaminie. Teren Okręgu winien być równoznaczny z terenem województwa. Zarządy Okręgów winny przyspieszyć powsta-

nie nowych Oddziałów P. T. K., dobrać Delegatów P. T. K. dla punktów ważnych ze względów turystyczno - krajoznawczych. Wykaz tych miejscowości, gdzie winny powstać Oddziały P. T. K. oraz powołani być winni Delegaci P. T. K., został doręczony przedstawicielom Oddziałów w siedzibie województw.

Zgłoszono szereg wniosków i postulatów. Oto najważniejsze z nich:

1. Przejście przez P. T. K. akcji dawniej prowadzonej przez Ligę Popierania Turystyki.

2. Zajęcie się w wydatniejszy sposób turystyką masową przez wejście w żywy kontakt z Funduszem Wczasów Pracowniczych.

3. Pogłębienie współpracy z wojewódzkimi referatami turystycznymi, Kuratoriami Szkolnymi, Orbisem, organizacjami młodzieżowymi, uprawiającymi krajoznawstwo i turystykę.

4. Ustalenie przez P. T. K. nowych form pracy przystosowanych do potrzeb zmienionych warunków życia społecznego.

5. Organizowanie sekcji turystyki wodnej i narciarskiej.

6. Wezwanie Oddziałów P. T. K. do przygotowania materiałów, dających podstawę dla drukowanego przewodnika krajoznawczo - turystycznego.

7. Wezwanie pod adresem Prezydium do podziału terytorium Polski w ten sposób, by każdy powiat przydzielony był do opieki i administrowania przez wyznaczony Oddział P. T. K.

8. Położenie nacisku na organizację Biur Turystycznych i schronisk P. T. K.

9. Dążenie do zapewnienia członkom P. T. K. oraz wycieczkom szkolnym i Kół Krajoznawczych Młodzieży odpowiednich a wydatnych zniżek turystycznych.

Z referatu Prezesa Beczkowicza i dyr. St. Tazbira zebrani uzyskali informacje, że P. T. K. przy współudziale Czytelnika może rozwinąć na szeroką skalę zakrojoną akcję wydawania przewodników krajoznawczych i monografii.

Wydany w tej sprawie piękny prospekt wydawnictwa pt. Wiedza Powszechna, przewiduje dwa cykle wydawnictw pod kierunkiem P. T. K.: cykl pod redakcją dr. Fr. Uhorczaka — to monografie krajoznawcze pt. Wiedza o Polsce. 2-i cykl pod dr. M. Orłowicza to — Wycieczki po kraju. Redaktorzy tych działów nawiązują kontakt z wybranymi autorami i przyjmują w tej sprawie zgłoszenia Oddziałów wzgl. autorów. Drukowany prospekt wydawnictwa pt. Wiedza Powszechna otrzymać można w Czytelniku.

W sprawie Kół Krajoznawczych Młodzieży przyjęto z zadowoleniem Okólnik Ministerstwa Oświaty, popierający akcję tych Kół. Uznano za konieczne powołanie w każdym województwie Okręgowej Komisji Krajoznawczych Młodzieży, wydawanie Orlego Lotu, którego Nr. 1-y ukaże się w dniach najbliższych w Krakowie, wezwano Oddziały do wydatnej pomocy dla Kół na swym terenie.

Ożywiona dyskusja naświetliła wysunięte zagadnienia w sposób wszechstronny, wykazała celowość gruntowniejszego opracowania nowych metod działalności P. T. K., podkreśliła z zadowoleniem, że nasze władze państwowe z Ministerstwem Oświaty na czele, oraz inne czynniki państwowe samorządowe udzielają komórkom Towarzystwa wydatnej pomocy finansowej i organizacyjnej, co wróży dalszym pracom P.T.K. przychylną atmosferę i dobre wyniki.

Po uchwaleniu różnych wniosków drobniejszej natury na wakujące stanowisko v. prezesa Zarządu Głównego P. T. K. wybrano mgr. Franciszka Jaškowiaka, Prezesa Oddziału Poznańskiego.

Prezes Z. Beczkowicz, zamykając dziewięciogodzinne obrady, wyraził zadowolenie z przybycia na zebranie niemal wszystkich członków Zarządu Głównego, nawet z terenów najbardziej oddalonych, podkreślił historyczność momentu, uwydatnioną w reprezentowaniu wszystkich ziem odzyskanych przez naszych przedstawicieli, wreszcie zapowiedział, że uchwalone wnioski, dezyderaty i postulaty zostaną skrupulatnie przepracowane przez Prezydium i wprowadzone w życie.

Obrady zakończono wspólną fotografią.

Regulamin Okręgów P. T. K.

Tymczasowy Regulamin Okręgów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego uchwalony przez Zarząd Główny P. T. K. w dniu 24 listopada 1946 r.

Na podstawie par. par. 6, 26, 27, 28, 51, 67 Statutu P.T.K. ustala się następujący Tymczasowy Regulamin Okręgów P.T.K.

1. Grupy Oddziałów dla skoordynowania ich działalności mogą tworzyć Okręgi P. T. K.
Terenem działalności Okręgów P. T. K. jest w zasadzie obszar województwa, na którego terenie działa Okręg. W specjalnych wypadkach Okręgi mogą obejmować jednostki geograficzne lub historyczne, obejmując kilka województw albo ich części (np. Kujawy).
2. Zadaniem Okręgów P. T. K. jest:
 - a) Koordynowanie działalności Oddziałów i delegatów czynnych w danym Okręgu.
 - b) Ich zbiorowa reprezentacja wobec władz państwowych, samorządowych i organizacji społecznych.
 - c) Czuwanie nad sprawnym i zgodnym z postanowieniami Statutu działaniem Oddziałów P. T. K. na terenie Okręgu.
 - d) Inicjatywa w powstawaniu nowych Oddziałów, Kół, mianowanie delegatów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.
 - e) Inicjowanie nie podjętych przez Oddziały prac, mających na celu rozwój krajoznawstwa i turystyki na terenie Okręgu.
 - f) Administrowanie częścią majątku P. T. K., przekazaną przez Zarząd Główny, lub uzyskaną własnym staraniem.
3. Potrzebę powołania Okręgu stwierdzają zainteresowane Oddziały, lub Zarząd Główny P. T. K.
 - a) Jeżeli z inicjatywą powołania Okręgu wystąpi zainteresowany Oddział Zarządu Oddziału, winien skierować do Zarządu Głównego P. T. K. odpowiedni wniosek, wysuwając równocześnie kandydata, którego Zarząd Główny upoważni do zorganizowania Okręgu.
 - b) Jeżeli z inicjatywą powołania Okręgu wystąpi Zarząd Główny, winien o tym powiadomić zainteresowane Oddziały i wysłuchać ich opinii o swym projekcie. W skład Okręgu winny wejść conajmniej 3 Oddziały P. T. K.

4. Po zapadnięciu decyzji Zarządu Głównego P. T. K. w sprawie powołania Okręgu, wyznaczony przez Zarząd Główny przedstawiciel wyznaczy termin i miejsce pierwszego zebrania delegatów Oddziałów przewidzianego Okręgu i zaprasza ich na organizacyjne zebranie, podając do wiadomości porządek dzienny obrad. O terminie i miejscu zebrania winien być powiadomiony również Zarząd Główny P. T. K. conajmniej na 2 tygodnie przed zebraniem.

5. Na zebraniu Okręgu każdy reprezentowany Oddział posiada 1 głos, jeżeli liczy od 20 do 100 członków. Gdy Oddział liczy ponad 100 członków, to na każdym dalszych 200 członków zyskuje po 1 głosie. Każdy głos winien jednak być reprezentowany przez oddzielnego delegata Oddziału.

6. Zebranie okręgowe reprezentowane conajmniej przez 3 Oddziały wybiera na 2 lata: Prezesa, jego Zastępcę, Sekretarza i Skarbnika. Tworzą oni Prezydium Okręgu. Wszyscy delegaci Oddziałów łącznie z Prezydium tworzą Zarząd Okręgu P. T. K.

Posiedzenia Zarządu Okręgu lub jego Prezydium odbywają się conajmniej 2 razy do roku.

Posiedzenia Zarządu Okręgu są prawomocne przy obecności Prezesa lub jego zastępcy i conajmniej 3 innych członków Zarządu, w tym poza Prezesem lub jego zastępcą 1 członek Prezydium.

Przy zakładaniu Okręgu P. T. K. należy przestrzegać formalności przewidzianych w ustawie o stowarzyszeniach przy zakładaniu Oddziałów.

Protokoły z posiedzeń Zarządu Okręgu winny być w odpisie przesłane Zarządowi Głównemu do wiadomości.

7. Siedzibą Okręgu jest w zasadzie siedziba miejscowego Urzędu Wojewódzkiego.
8. Prezes Okręgu lub jego zastępca wchodzi w skład Zarządu Głównego P. T. K.
9. Zarząd Okręgu ustala:
 - a) Plan pracy Okręgu.
 - b) Formy osobistego kontaktu członków Zarządu Okręgu z Oddziałami.
 - c) Wnioski na posiedzenia Zarządu Głównego i na Zjazd delegatów P. T. K.
 - d) Terminy posiedzeń Zarządu Okręgu.
 - e) Sprawozdania z rocznej działalności Zarządu Okręgu dla Zarządu Głównego P. T. K.
10. Koszta związane z posiedzeniami Zarządu Okręgu pokrywają dla swych przedstawicieli zainteresowane Oddziały.

W miarę potrzeby i możliwości Okręgi mogą uzyskać pomoc finansową od Zarządu Głównego P. T. K.

Okręgi w uzasadnionych wypadkach mogą występować o pomoc finansową do zainteresowanych terytorialnie władz państwowych, samorządowych lub instytucji społecznych.

11. Okręgi, które wybudowały, nabyły, uzyskały własnym staraniem dom, schronisko, albo inną nieruchomość, mają prawo nieograniczonego użytkowania takiej nieruchomości, jak również prawo użytkowania nabytych przez nie lub otrzymanych zbiorów muzealnych, krajoznawczych, bibliotek oraz wszystkich innych praw i nieruchomości.
12. Komisją Rewizyjną dla Okręgów jest Komisja Rewizyjna Zarządu Głównego, której każdego roku do dnia 1 lutego Okręg przedstawia swoje rachunki i sprawozdania finansowe do wglądu i aprobaty.

Okręgowy Zjazd w sprawie Kół Krajoznawczych Młodzieży P. T. K. w Krakowie

W dniu 30 listopada 1946 roku odbył się w Krakowie pierwszy powojenny zjazd Opiekunów Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K. Zjazd, który z inicjatywy Krakowskiej Komisji Kół Krajoznawczych zwołał kurator Okręgu Szkolnego Krakowskiego, obejmował w zasadzie tylko teren miasta Krakowa i województwa Krakowskiego. W zjeździe wzięło udział 80 osób, delegatów Kół Krajoznawczych m. Krakowa i z terenu województwa. Na zaproszenie Komisji w Zjeździe wzięli udział również przedstawiciele Warszawy, Poznania, Bydgoszczy i Torunia, wreszcie przedstawiciele Zarządu Głównego P. T. K.

Obradom Zjazdu, który odbywał się w pięknej sali Zakładu Geograficznego Uniwersytetu przy ul. Grodzkiej, przewodniczył prof. Leopold Węgrzynowicz, przewodniczący Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K.

W zjeździe wzięli udział również przedstawiciele Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego z prof. St. Dobrowolskim Naczelnikiem Wydziału Szkolnictwa Średniego na czele.

W licznych referatach omówiono szereg zagadnień, tak żywo związanych z ruchem krajoznawczym młodzieży szkolnej.

Na temat wycieczek szkolnych, dostosowanych do dzisiejszej rzeczywistości, mówiła p. dr. M. Dąbrowska. Na temat: Co dają Ziemi Odrzykane wycieczkom krajoznawczym mówili pp. prof. Klimas ewski i prof. Staško.

Sprawozdanie z obozu w Górze Sw. Anny referowała prof. Z. Domaniewska, a sprawozdanie z obozu tatrzańskiego prof. T. Wiśniowski.

Ciekawe i głęboko ujęte referaty prof. L. Węgrzynowicza na temat organizacji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej i prof. J. Staški na temat programu i metody prac w Kółach Krajoznawczych wyczerpały całkowicie nakreślony program tego pierwszego zjazdu opiekunów Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej.

Wygłoszone referaty dały bogaty materiał do dyskusji, w której wyniku wysunięto następujące postulaty:

1. Konieczność uzyskania możliwie wysokich zniżek kolejowych dla grup wycieczkowych, poczynając od 10 uczestników.

2. Zorganizowanie ośrodków krajoznawczych w Olsztynie, Gdyni, Szczecinie, Wrocławiu, które zajmą się wycieczkami, przybywającymi na te tereny i będą miały zgromadzone odpowiednie materiały informacyjne o tych terenach wraz z ew. obsługą (Biura Turystyczne P. T. K.).

3. Rozszerzenie sieci schronisk wycieczkowych w formie przejścia schronisk poniemieckich, a na terenach Polski przedwojennej oparcie się o chroniska przy szkołach, jak to było przed 1939 rokiem.

4. Zorganizowanie kilku obozów w Tatrach dla nauczycieli i osób, zamierzających prowadzić wycieczki wysokogórskie, by w ten sposób ruch wycieczkowy w Tairy skierować na właściwe tory.

5. Wydanie bruszurki na temat, k'o winien prowadzić wycieczki wysokogórskie — i jak organizować i prowadzić wycieczki po Tatrach.

6. W szerszym zakresie w pracach Kół uwzględniać zagadnienie ochrony przyrody.

7. W miesięczniku: Orli Lot wprowadzić dział np. szlaki wycieczkowe, zawierające szczegółowo ujęte marszruty wycieczkowe dla różnego typu wycieczek.

Wykaz Oddziałów P. T. K.

(stan na 1 grudnia 1946 roku)

1. Białystok, ul. Warszawska 48.
2. Biały ok Okręg, ul. Warszawska 48.
3. Bydgoszcz, ul. Libelta 5.
4. Działdów, Inspektorat Szkolny.
5. Gdańsk, Woj. Wydział Kultury i Sztuki.
6. Giżyck (Luczany), Kościelna 9.
7. Gorzów nad Wartą, Zarz. Miejski, Wydz. Kult. i Sztuki.
8. Gniezno, plk. S. Szpringer ul. Stalina 6 — 4.
9. Jasło, ul. Wyspiańskiego 4, Wydz. Pow.
10. Katowice, dr. A. Wrzosek, ul. Francuska 12.
11. Kielce, ul. Kilińskiego 10.
12. Kraków, Instytut Geogr. ul. Grodzka 64.
13. Włocławek, ul. Słowackiego 1.
14. Krosno, Pow. Zarząd Drogowy.
15. Lublin, Miejski Wydział Kult. i Sztuki, Krak. Przedm. 1.
16. Łęczyca, Wydział Powiatowy.
17. Łowicz, Inspektorat Szkolny.
18. Łódź, Plac Wolności 1, Archiwum Miejskie.
19. Myślenice, Wyspiańskiego 2, prof. Wiśniowski.
20. Olsztyn, Instytut Mazurski, ul. E. Plater 4.
21. Ostrowiec Świętokrzyski, Zakłady Ostrowieckie, inż. Pluszczewski.
22. Płock, Zarząd Miejski, Zw. Pop. Turystyki.
23. Piotrków Tryb. Stary Rynek 1.
24. Poznań, ul. Śniadeckich 60.
25. Pabianice, ul. Piotra Skargi 67.
26. Rastembork — Kętrzyn, ul. Powstańców Warsz. 1.
27. Słupsk (Pomorze Zach.) Rol. Zymierskiego 21.
28. Sandomierz, ul. Zeromskiego 6.
29. Sobótka pow. Wrocław G. Rzeszowski, Kier. Szkoły.
30. Sochaczew, Sochaczew Rozłaziów Gawłowska 2.
31. Starogard nad Iną, Dom Kultury W. Wasilewskiej 18.
32. Świecie nad W. Zurek Jan, Ref. Kultury i Sztuki.
33. Suwałki, ul. Konopnickiej 6.
34. Szamotuły.
35. Szczecin Woj. Wydz. Komunikacyjny, inż. Twardo.
36. Tomaszów Maz. ul. Św. Antoniego 24.
37. Toruń, ul. Legionów 24.
38. Warszawa, ul. Widok 10.
39. Wrocław, Urząd Woj. mgr Buczkówna (w organizacji).
40. Zielona Góra, ul. Zamkowa 2.

Okólnik Ministerstwa Oświaty w sprawie Kół Krajoznawczych Młodzieży P. T. K.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty
Warszawa

Okólnik Nr. 65

z dnia 6 grudnia 1946 r. (II W-7290/46)

w sprawie Kół Krajoznawczych Młodzieży.

Od roku 1919 w ramach Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego działają Kola Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej. Nad ich działalnością czuwa z ramienia Zarządu Głównego P. T. K. Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej.

Kola Krajoznawcze Młodzieży, działające w zasadzie przy szkołach średnich, w rzadszych wypadkach przy szkołach powszechnych, budząc zainteresowania młodzieży dla spraw krajoznawczych, pociągając młodzież przez opracowywanie łatwych ankiet krajoznawczych do poznawania przeszłości i teraźniejszości naszego kraju, inicjując gromadzenie odpowiednich zbiorów i materiałów, organizowanie ruchu wycieczkowego i obozów krajoznawczych, mogły się wykazać pokaźnym dorobkiem.

Wznowiona po wojnie działalność Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego przewiduje również prace na odcinku Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej.

Ze względu na to, że prace Kół Krajoznawczych korelują z programami szkolnymi i założeniami wychowawczymi szkoły wyrażam zgodę na organizowanie przy szkołach Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K.

Równocześnie zaznaczam, że Kola Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej winny powstawać tam, gdzie istnieją odpowiednie po temu warunki.

1. ideowy nauczyciel - krajoznawca, pragnący naukę poszerzyć poza podręcznik szkolny, a oprzeć ją na bezpośrednim zetknięciu młodzieży z życiem minionym i współczesnym Kraju;

2. zespół młodzieży chętny do wycieczek, do samodzielnych prac nad poznaniem Kraju, zainteresowany pięknem rodzimego krajobrazu i swojszczyzną.

Wszelkie materiały informacyjne, w szczególności zaś broszurę pt. Kola Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej P. T. K. na każde żądanie Dyrekcji Szkół przesyła Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie, ul. Widok 10.

Zorganizowane Kola Krajoznawcze należy zgłaszać do Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego dla utrzymania łączności z Komisją Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K.

Zorganizowanym Kółom Krajoznawczym Dyrekcje Szkół winny okazywać żywe poparcie.

Minister
(—) Wycech

Sprawozdanie Oddziału Krakowskiego P. T. K.

Zainteresowanie krajoznawstwem na terenie Krakowa jest znaczne i nie uszło awolowało podczas okupacji. Mimo rozwiązania Towarzystwa członkowie utrzymywali wzajemny kontakt i dlatego też z chwilą wyzwolenia miasta Oddział jeden z pierwszych wznowił działalność.

Przez okupację Oddział krakowski doznał bardzo znacznych szkód, gdyż lokal biurowy został zaraz zajęty przez Niemców a schronisko w Ojcowie rozkradzione w czasie pierwszych działań wojennych. Urałowano tylko część biblioteki i przewodników, które uporządkowano i na nowo skatalogowano. Do zbiorów przybyły mapy Polski otrzymane od Instytutu Geograficznego oraz zakupione książki.

W ciągu roku 1945 i 46 urządziło Towarzystwo szereg imprez przeważnie wycieczek w okolice Krakowa, w Beskidy oraz po zabytkach i kościołach krakowskich, zaczynając od zwiedzenia Wawelu. Te ostatnie wycieczki prowadzi ob. Helena Marcein bardzo czynna przed wojną członkini oddziału Warszawskiego.

Wycieczki te cieszą się dużym powodzeniem.

W ubiegłym i obecnym sezonie jesiennym urządza Oddział krakowski herbatki krajoznawcze, na których poruszane są aktualne zagadnienia krajoznawcze.

Na ostatniej herbatce prof. Leszko wygłosił bardzo ciekawy referat pt. „Krajoznawstwo w Polsce odrodzonej”, który wywołał ożywioną dyskusję i dał wskazówki do dalszej pracy.

Zarząd Oddziału brał udział we wszystkich zjazdach i obradach organizacji pokrewnych np. Ligi Ochrony Przyrody, Kongresu Turystycznego, Kół krajoznawczych młodzieży itd.

Zamierzoną akcją zorganizowania zbioru fotografii krajobrazu wojew. krakowskiego musiano odłożyć z powodu braku kredytów.

O ile idzie o dalsze prace to Zarząd Oddziału — poza kontynuowaniem dotychczasowych przystąpił do zorganizowania delegatur w poszczególnych miastach i miejscowościach województwa krakowskiego. W tym celu zawiązuje się pisemne kontrakty i przygotowuje odpowiednie instrukcje pracy dla delega-

tów. Również rozważana jest kwestia ujęcia masowego ruchu turystycznego w pewne ramy i skierowanie na właściwe tory. Pełniącym Oddział pragnie poświęcić się pracy wydawniczej a odpowiednie projekty są w opracowaniu.

Dużą trudnością w pracy jest brak odpowiednich fundusów oraz przerost organizacji turystyczno - sportowych w Krakowie.

Krakowska Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży

Obfity dorobek za ubiegły rok szkolny 1945-46 ma za sobą Krakowska Komisja Kół krajoznawczych Młodzieży Szkolnej działająca pod przewodnictwem nie-mordowanego prof. Leopolda Węgrzynowicza. 14 wycieczek przy przeciętnej frekwencji od 25 do 50 osób, 16 odczytów krajoznawczych przy frekwencji około 100 osób, uruchomienie własnego schroniska wycieczkowego w Krakowie, Obóz Krajoznawczy Młodzieży w Górze Św. Anny, oto krótkie zestawienie liczbowe tych osiągnięć w ciągu roku.

Wykłady odbywały się w sali Instytutu Geograficznego U. J., w sali Zakładu Geologicznego U. J., oraz Zakładu Mineralogicznego tegoż Uniwersytetu. Prelegentami byli: dr. Adam Bochniak, doc. U. J., dr. Antoni Gawel, doc. U. J., dr. Kazimierz Buczkowski, kustosz Muzeum Narodowego, inż. Bohdan Guerquin, prof. Politechniki, dr. Marian Książkiewicz, prof. U. J., dr. Gabriel Leńczyk, konserwator zabytków prehistorycznych, dr. Kazimiera Pieradzka — doc. U. J., dr. Kazimierz Sosnowski — prof. Liceum Adm. Handl., dr. Jerzy Szablowski, doc. U. J. inż. Zygmunt Puławski, insp. pracy.

Wycieczki oprowadzali: prof. Leopold Węgrzynowicz oraz Andrzej Michalik — asystent U. J.

Za bardzo życzliwe ustosunkowanie się do prac krajoznawczych młodzieży Zarząd Komisji Krakowskiej wyraził serdeczne podziękowanie p. wiz. Nowakowskiemu, prof. Wolertowi, dyr. Dobrowolskiej, dr. Bardachowi.

Żywy udział w pracach Komisji poza prof. L. Węgrzynowiczem biorą dyr. Dobrowolska, prof. Domaniewska, oraz p. Czapiak. Poza tym należy podkreślić, że wszyscy członkowie Zarządu Komisji biorą czynny udział w pracach Komisji a frekwencja w posiedzeniach Zarządu jest niemal stu procentowa.

Przedstawiciele miejscowego Oddziału Z.N.P. pp. Hojak i Chrzan, oraz inspektor Choiński wykazali dla prac wiele życzliwości i pomocy.

Za przykładem Krakowskiej Komisji Kół krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P.T.K. winny powstać podobne Komisje w innych miastach, w szczególności zaś w Warszawie, Łodzi i Poznaniu.

Zarządy komórek P.T.K. w tych miastach winny wykazać w tej dziedzinie konkretną inicjatywę.

Żywa działalność Oddziału P. T. K. w Myślenicach

Oddział myślenicki P. T. K. został założony 20.VI.1946 r. Zarząd Oddziału przystąpił zaraz do szeroko zakrojonej akcji turystyczno - krajoznawczej.

Przed wszystkim zabiegano o zorganizowanie schroniska na terenie powiatu.

Starania te zostały pozytywnie załatwione, został bowiem przydzielony Oddziałowi lokal, składający się z 3 ubikacji, jako schronisko w dzielnicy letniskowej Myślenic, tzw. Zarabie.

Celem udostępnienia rzeszom turystów zwiedzania pięknych okolic powiatu, a zwłaszcza Beskidu Wyspowego, okolic Jordanowa i Rabki, poczyniono starania o stworzenie schronisk w Lubniu i Chrobaczem k. Jordanowa, które też zostaną wkrót-

ce uruchomione. Zostało również zorganizowane biuro turystyczne Oddziału, mieszczące się w rynku.

W najbliższym czasie Oddział przystąpi do znakowania szlaków turystycznych w górach.

W sezonie zimowym zostanie zorganizowana akcja odczytowa. Na wiosnę projektowane są wycieczki dalsze, zwłaszcza na Ziemię Odzyskane.

Jest przygotowany przewodnik po ziemi myślenieckiej.

Oddział współpracuje z innymi organizacjami społecznymi np. „Dalinem”, klubem sportowym, Oddziałem Związku Nauczycielstwa Polskiego itp.

Oddział liczy 65 członków.

Prezesem jest profesor Tadeusz Prus - Wiśniowski, sekretarzem mgr. Franciszek Gędek, skarbnikiem Maria Osobliwa. Członkowie zarządu: burmistrz Batuk Stefan, mgr. Emil Kubala i Stanisław Jankiewicz.

W związku z akcją krajoznawczą zostały zorganizowane na terenie powiatu 3 koła krajoznawcze szkolne, oraz ognisko kół krajoznawczych w Myślenicach.

Z Oddziału P. T. K. w Starogrodzie

W dniu 22 września rb. Oddział w Starogrodzie zorganizował wycieczkę do Poznania. Udział w wycieczce wzięło 65 osób. Wycieczkę serdecznie powitał prezes Oddziału Poznańskiego P.T.K. p. Fr. Jaśkowiak: Uczestnicy wycieczki zwiedzili Muzeum Wielkopolskie, ogród botaniczny, zoologiczny, targi pn. Odzież i Dom, wszędzie uzyskując zniżki. Wieczorem uczestnicy wycieczki udali się do teatru na operetkę pt. Zemsta Nietoperza.

Zarząd Oddziału, w Starogrodzie podkreśla w swym sprawozdaniu serdeczne zaopiekowanie się wycieczką przez Zarząd Oddziału P.T.K. w Poznaniu.

Należy podkreślić, że Oddział Starogrodzki P. T. K. dzięki ruchliwości prezesa p. Góreckiego ma za sobą szereg udanych wycieczek krajoznawczych do dalszych miejscowości.

Oddział P. T. K. w Lublinie

W dniu 7 października rb. odbyło się zebranie organizacyjne wznowionego Oddziału P. T. K. w Lublinie.

Po referacie informacyjnym, wygłoszonym przez p. nacz. Wojciechowskiego postanowiono wznowić działalność Oddziału P. T. K. w Lublinie.

Prezesem Oddziału został wybrany prof. Marian Morelowski, v. Prezesem nacz. Wojciechowski.

Nowy Oddział, rozpoczynający pracę w tak ważnym i wykazującym dużą żywotność środowisku, ma przed sobą piękne zadanie do zrealizowania.

Należy przypuszczać, że tym zadaniom sprosta.

Poznań pracuje intensywnie

Od stycznia do września br. Oddział Poznański P. T. K. zorganizował 17 wycieczek krajoznawczych, oprowadzając z górą 2.700 uczestników, oraz przyjmując 9 wycieczek z innych miast, oprowadzając około 400 uczestników.

O.o wykaz wycieczek własnych: Ostrów Tumski (400 uczestników), Śródka (300 ucz.), Skalka Poznańska, (500 uczestników), Kościół Bożego Ciała, (400 uczestn.), Ratusz, (140 ucz.), Zwierzyniec i Muzeum Przyrodn., (90 uczestn.), Zabytki architektury warownej i kościół Franciszkanów (60 uczestn.), Kórnik — Regalja — samochodem (22 uczestn.), Masina — Wielkopolski Park Narodowy Ścieżew (32 uczestn.), Gredzisk — Ra-

koniewice — Wolsztyn — Zielona Góra — Krosno — Gubin — Sulechów (samochodem — 30 uczestn.), Kórnik (253 uczestn.), Łągów (153 uczestn.), Biskupin (wycieczka dla Amerykan.), Zielonagóra (40 uczestn.), Biskupin (48 uczestn.).

Wycieczki oprowadzali pp. Fr. Jaśkowiak (12 własnych i 9 przyjezdnych) oraz pp. R. Paczyński, St. Strugarek, inż. Ulatowski, dr. Rakowski, E. Bestyński, J. Cwojdzkiński.

Należy podkreślić, że wycieczki organizowane są zarówno latem, jak i zimą.

Zwraca uwagę masowy charakter wycieczek. Fakt ten wskazuje, jak pożądaną imprezą są dziś wycieczki krajoznawcze dla współczesnego społeczeństwa.

W październiku zorganizowano dalsze 4 wycieczki, z których 3 prowadził p. Jaśkowiak, a 1 R. Paczyński.

Oddział P.T.K. w Krośnie

W dniu 18 września rb. po referacie informacyjnym inż. Henryka Bębna postanowiono powołać do życia Oddział P.T.K. w Krośnie. Przed zebraniem deklaracje członkowskie podpisało 21 osób. W kilka dni później Oddział Krośnieński liczył już 53 członków.

Tymczasowe pomieszczenie Oddziału znajduje się w siedzibie Powiatowego Zarządu Drogowego w Krośnie.

Wybrany Zarząd Oddziału przedstawia się w sposób następujący.

Inż. Henryk Bęben — Prezes, inż. Stanisław Bergman — Vice Prezes, Helena Bieniówna — Sekretarka, Franciszek Półchłopek — zast. Sekretarza, prof. August Mazurkiewicz — Skarbnik, Leon Pietruch — zast. Skarbnika.

Ilawa, woj. Olsztyńskie

W Ilawie, woj. Olsztyńskie powstał Oddział P.T.K. Na czele Oddziału stanął Prezes mgr. Tadeusz Hattowski, wice starosta.

Kurs przewodników P. T. K. we Wrocławiu

Tymczasowy Zarząd Oddziału P. T. K. we Wrocławiu przystępuje do zorganizowania kursu przewodników po ziemi wrocławskiej.

Kurs zostanie uruchomiony po zapewnieniu pomocy finansowej zainteresowanych czynników.

Oddział P. T. K. w Jasle

W dniu 5 sierpnia 1946 roku utworzony został w Jasle Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Na czele Oddziału stanęli pp. dr. Kazimierz Krajewski — prezes, inż. Stanisław Janik — wice prezes, podinsp. Wojciech Spólnik — sekretarz, mgr. Tadeusz Szajna — skarbnik.

Zebranie organizacyjne zostało zainicjowane przez p. inż. Tadeusza Wszolka, kier. pow. Zarządu Drogowego.

Siedziba Oddziału, Jasło (woj. Rzeszów), ul. Wyspiańskiego 4. Wydział Powiatowy.

Zarząd Oddziału P. T. K. w Piotrkowie

Zarząd Oddziału w Piotrkowie Tryb. ukonstytuował się w sposób następujący: Jan Ribner — prezes, Bożena Korzłowska — wice prezes, Antoni Badek — kustosz Zamku i odbudowy zbiorów muzealnych, Wysocki Marian — sekretarz, Wawel Wolniak — zast. sekretarza, Stefan Jeż — skarbnik.

W sprawie wystawy objazdowej P. T. K. pod nazwą: Nasze Ziemie Odzyskane w fotografii

Od pewnego czasu na lamach prasy odzywają się głosy, domagające się umożliwienia poznania naszych Ziem Odzyskanych choćby za pośrednictwem fotografii. Tę potrzebę wyczuli już przed rokiem Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, które przy pomocy finansowej niektórych ministerstw dokonało objazdu fotograficznego Ziem Odzyskanych. Ekipy fotograficzne P.T.K. stanowili: prof. Bulhak, p. E. Falkowski oraz p. Malmurowicz.

Wynikiem tych prac jest około 3.000 zdjęć fotograficznych, które obecnie są w P.T.K. klasyfikowane, oznaczane i porządkowane. Zdjęcia te przeznaczone są na wystawę objazdową, mającą na celu zapoznanie szerokiego ogółu z pięknem i bogactwem naszych Ziem Odzyskanych.

W połowie grudnia Ministerstwo Komunikacji zwołało do swej sali konferencyjnej przedstawicieli zainteresowanych ministerstw oraz instytucji celem omówienia sprawy wystawy objazdowej.

Przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zgłosił poniższy projekt:

N a z w a i m p r e z y. Wystawa Objazdowa P.T.K. pod nazwą: Nasze Ziemie Odzyskane w fotografii.

C e l. Umożliwienie społeczeństwu ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej zapoznanie się z krajobrazem, pięknem, bogactwem, nowym życiem na Ziemiach Odzyskanych.

C h a r a k t e r i m p r e z y. Wystawa obejmuje fotografie, mapy plastyczne, barwne wykresy, zestawienia. Będzie ona ruchoma, tj. przewożona z miasta do miasta. Opracowana ma być w dwu wydaniach, wydaniu A i wydaniu B.

Wydanie A przeznaczone będzie dla większych środowisk miejskich, obejmie eksponaty okazalsze, przeznaczone dla obszerniejszych sal.

Wydanie B, przeznaczone dla mniejszych środowisk obejmie eksponaty mniejszych rozmiarów, ew. w mniejszej ilości, łatwiej rozmieszczalnych.

Oba wydania obejmą około 400 zdjęć fotograficznych każde, powiększenia w rozmiarach 45×60, wykresy, plansze, mapy poglądowe, stojaki z obrotowymi planszami, pojedyncze fotografie, albumy itp.

D z i a ł y Wystawy. Nasze wybrzeże od Elbląga do Szczecina, Mazury, Warmia, Ziemia Nadodrzańskie, Ziemia Lubuska, Pomorze Zachodnie, Śląsk Dolny, Sudety (krajobraz, zabytki historyczne z uwzględnieniem polskiej tradycji, przemysł, życie gospodarcze, kulturalne, ludność, jej życie).

O r g a n i z a c j a. Na czele imprezy stoi Dyrektor Wystawy, wyznaczony przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Wydanie A i B wystawy oddane jest pod opiekę Kierownikom. Nad całością imprezy z ramienia P.T.K. czuwa jego Komisja Fotograficzna. Ustala trasy i terminy wystaw, wysyła w teren, ułatwia organizowanie wystawy w różnych miejscowościach. Opiekę w terenie roztoczy miejscowy Oddział P. T. K. a w jego braku pokrewna placówka. Kierownik przy poparciu władz szkolnych organizuje masowe zwiedzanie Wystawy przez młodzież szkolną i szerokie sfery społeczeństwa. Opłata za wstęp na Wystawę minimalna, symboliczna.

Oba wydania Wystawy winny być udostępnione do zwiedzania od dnia 1 kwietnia 1947 roku.

Nad projektem wyloniła się szczegółowa dyskusja, w której uznano zorganizowanie wystawy za imprezę bardzo celową i pilną. Przewodniczący konferencji dr. Mieczysław Orłowicz, przedstawiciel Ministerstwa Komunikacji, reasumując wyniki dyskusji, stwierdził, że poszczególne ministerstwa zainteresowane są wystawą i skłonne są imprezę poprzeć. Należy zdecydować, komu powierzy organizację wystawy.

Konferencja jednogłośnie uchwaliła przekazać organizację wystawy Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu.

Na następnej konferencji międzyministerialnej, która odbędzie się w drugiej połowie stycznia 1947 roku przedstawiciele poszczególnych ministerstw zadeklarują, w jakim stopniu będą partycypować w pokryciu kosztów wystawy, które będą dość znaczne.

Prace w P. T. K. nad przygotowaniem wystawy trwają.

Apel Komisji do Oddziałów

Zarząd Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K. zawiadamia że Ministerstwo Oświaty zezwoliło okólnikiem Nr. 65 z dnia 6 grudnia 1946 r. na organizowanie Kół Krajoznawczych Mł. Szk. P. T. K.

Zarząd Komisji zwraca się niniejszym z apelem do Oddziałów o podjęcie starań w kierunku uruchomienia na terenie działalności Oddziału odpowiedniej liczby Kół Krajoznawczych Młodzieży.

W tym celu należałoby nawiązać kontakt z Inspektoratami i Kuratoriami Szkolnymi, omówić zagadnienia Kół z zainteresowanym zespołem nauczycieli - wychowawców.

Zasobniejsze i lepiej zorganizowane Koła winny pomyśleć o zorganizowaniu w okresie ferii letnich obozów krajoznawczych dla młodzieży.

Zarząd Komisji Kół Kr. Mł. Szk. P.T.K.
Kraków, ul. Starowiślna

CZYTAJCIE

miesięcznik

krajoznawczy P.T.K.

«ZIEMIA»

Prenumerata roczna 200 zł.,

kwartalna 50 zł.

Adres Redakcji i Administracji:

WARSZAWA, UL. WIDOK 10